Omgevingsproces Ternaard

nieuwsbrief nr 2
juli 2020

Via deze nieuwsbrief worden alle betrokkenen met regelmaat geïnformeerd over de drie verschillende sporen van het omgevingsproces Ternaard.

De drie sporen gaan over het vergunningentraject (RCR), het Ontzorgingsspoor en de Investeringsagenda.

Deze nieuwsbrief wordt verstuurd door de gemeente Noardeast-Fryslân in samenwerking met de andere partijen: het ministerie van EZK, de NAM, de provincie Fryslân en It Wetterskip Fryslân.

In deze tweede editie van de nieuwsbrief staan de volgende drie onderwerpen:
1. Actuele planning op hoofdlijnen.
2. Monitoringsplan: luisteren naar de bodem.
3. Gebiedscommissie in Oprichting geformeerd.

Actuele planning op hoofdlijnen

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

NAM Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

Procedurefase Formele besluiten	Beroepsfase	Projectuitvoerfase	Productiefase
1e kwartaal 2021 – 3e kwartaal 2021	3e kwartaal 2021 – 1e kwartaal 2022	Medio 2022 (doorlooptijd 15 maanden)	Medio 2023
Terinzagelegging ontwerpbesluiten (1e of 2e kwartaal) Definitieve besluitvorming	Mogelijkheid indienen beroepen bij Raad van State (6 weken), uitspraak Raad van State (± 1e kwartaal 2022)	Projectrealisatie: - Locatie-aanleg - Boring - Aanleg pijpleiding	Uitvoering van de gaswinning

Als er aanleiding toe is, wordt er in de nieuwsbrief de meest actuele versie van de planning opgenomen.

Deze planning kan namelijk door ontwikkelingen wijzigingen. De afgelopen week is er onduidelijkheid ontstaan over de periode waarin de ter inzage legging van de vergunningen voor inwoners en belanghebbenden plaats gaat vinden. Deze ter inzagelegging vindt plaats in 2021.

Vanaf 17 augustus 2020 start wel de procedure voor het inwinnen van het formele advies van de bevoegde gezagen, dit zijn onder meer de gemeente, de provincie en het waterschap. Als onderdeel van de wettelijke procedure wordt hen advies gevraagd op het winningsplan en het inpassingsplan.

De adviezen van de regionale overheden kunnen leiden tot aanpassingen in de ontwerpvergunningen. Na het doorvoeren van de eventuele aanpassingen – circa 3 tot 4 maanden later – worden deze ontwerp-vergunningen voor inwoners en belanghebbenden ter inzage gelegd. De inspraak voor inwoners en belanghebbenden vindt dus pas plaats in 2021.

Contactpersonen:

Louisa Crijns,
louisa.crijns-tan1@rvo.nl

Sape Jan Terpstra, NAM
s.j.terpstra@shell.com
06-461 548 25

Monitoringsplan
Luisteren naar de bodem

NAM Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

In de nieuwsbrief bespreken we met regelmaat een onderwerp uit het Afsprakenkader. Ditmaal besteden we aandacht aan het Monitoringplan, een onderwerp dat recent ook in de werkgroep Ontzorging (OOT) aan bod is gekomen. Een afvaardiging van het OOT, waaronder Ternaard en Wierum, werkt dit plan samen met NAM uit.
Het Monitoringplan is een belangrijk onderdeel uit het Afsprakenkader. In het plan komen niet alleen de wettelijk verplichte metingen aan bod, maar ook de aanvullende meetmethoden die voortkomen uit het OOT. Welke type metingen en meetmethoden zijn nu al in beeld, wat wordt gemonitoord?

In het Winningsplan (de vergunning die nodig is om aardgas te mogen winnen) moet door NAM aangegeven worden hoeveel bodemdaling er wordt verwacht. Dit geldt ook voor de kans op seismiciteit (aardbevingen). Die berekeningen worden door TNO en Staatstoezicht op de Mijnen gecontroleerd vóórdat de minister instemming verleent. NAM is ook verplicht om vanaf de productie de bodemdaling te meten en daarover te rapporteren. Seismiciteit wordt gemeten en gerapporteerd door het KNMI.

Bodemdaling
Bodemdaling, waarbij de bodem door onder meer gaswinning over een lange periode gestaag daalt, kan op verschillende manieren worden gemeten. Het letterlijk en figuurlijk in kaart brengen van die daling is niet nieuw, er bestaan al langere tijd uitgebreide meetprogramma's die ook het gebied rondom Ternaard en Wierum (inclusief de Waddenzee) monitoren. Die metingen worden beschreven in twee afzonderlijke meetplannen: 'Meetplan Noord Nederland' en 'Meetplan Waddenzee'. De rapportages zijn te vinden op www.nlog.nl.

Die metingen worden uitgevoerd met satellieten, maar ook met conventionelere meetmethoden met landmeters. Nauwkeurige en actuele metingen worden tegenwoordig ook uitgevoerd met behulp van de zogenaamde continue GPS-monitoring, nabij Ternaard is in 2016 al een GPS-station geplaatst. Daarmee wordt de bodemhoogte, vóór de start van de winning, al sinds 2016 vastgelegd. Deze GPS meter is onderdeel van een groter GPS-meetsysteem dat ook dient ook als 'early warning system' om maatregelen te kunnen nemen als de bodemdaling zich anders gedraagt dan vooraf is berekend.

Foto: Metingen in uitvoering op het wad

Foto:
GPS meet-antenne nabij Moddergat

Aanvullend zouden ook tiltmeters kunnen worden gebruikt. Deze meters worden in een gebouw geplaatst en kunnen de scheefstand van het gebouw waarnemen. De mogelijke inzet van tiltmeters in Ternaard en Wierum wordt in de werkgroep als pilot uitgewerkt.

Aardbevingen
Aardbevingen treden bij de kleine gasvelden als die boven Ternaard zelden op. Hoe gering de kans op een beving ook is; er komt wel een uitbreiding van het bestaande netwerk dat bevingen en trillingen kan registreren. Dat gebeurt onder meer met behulp van zogenaamde geofoons, deze worden diep in de ondergrond geplaatst. Een geofoon 'luistert' letterlijk naar de aarde en geeft continu trillingen, klein en groot, door.

Aan de oppervlakte worden extra versnellings-meters geplaatst, deze meten hoe snel de bodem door een beving in horizontale richting beweegt. Het bestaande netwerk met versnellingsmeters in Noordoost-Friesland wordt op dit moment uitgebreid.

NAM plaatst het netwerk en draagt deze daarna over aan het KNMI. De gegevens worden door de nieuwe Commissie Mijnbouwschade gebruikt om te bepalen of de grondbeweging dusdanig groot was dat een aardbeving schade veroorzaakt heeft.

Verzilting
In diverse bijeenkomsten van het Omgevingsproces zijn zorgen geuit over het onderwerp verzilting. Daarbij treedt - los van gaswinning - langs de kuststrook zoutwater gestaag naar binnen waardoor de samenstelling van de waterlagen in de bodem veranderd. Landbouw en natuur ondervinden daar effecten van.

Door gaswinning ontstaat bodemdaling en dat kan invloed hebben op de verzilting. Dit onderwerp komt daarom ook terug in het monitoringsplan. Met specialisten van onder meer het Wetterskip Fryslân en LTO wordt nagegaan welke meetgegevens en meetmethoden toepasbaar zijn voor de omgeving van Ternaard en Wierum.

Gebouwschade
Voordat de boring wordt uitgevoerd worden er gebouwopnames in de directe omgeving van de nieuwe gaswinlocatie uitgevoerd. Die opnames, waarbij de bouwkundige staat van een gebouw in beeld en tekst wordt vastgelegd, vinden afhankelijk van de voortgang van het Ternaard project waarschijnlijk eind 2021 plaats. De gebouwen die worden opgenomen worden in overleg met het OOT geselecteerd.

De boring wordt medio 2022 uitgevoerd. Voordat de gaswinning daadwerkelijk gaat plaatsvinden - op zijn vroegst medio 2023 - wordt een uitgebreidere gebouwinspectie in de omgeving uitgevoerd. Dit wordt uiteraard in overleg met de OOT commissie, die zich met monitoring bezighoudt, gepland en uitgevoerd.

Meetgegevens worden openbaar
De resultaten van de metingen worden besproken in het OOT en zijn voor iedereen toegankelijk via de sites van het KNMI en TNO en ook via NAM.

Het OOT houdt op te bestaan als het tot gaswinning uit het Ternaard-veld komt. De functie van het OOT wordt dan overgenomen door de Stichting Waakhûn, zoals omschreven in het Afsprakenkader. De meetgegevens worden vanaf dan met de stichting besproken.

Contactpersoon:

Erwin Bruinewoud, NAM
erwin.bruinewoud@shell.com
06-222 095 16

Gebiedscommissie
In Oprichting geformeerd

De Gebiedscommissie in oprichting is na veel gesprekken en uiteindelijk uit een lijst met 23 kandidaten geformeerd. Het Fries Bestuurlijk Overleg Ternaard heeft hier op 22 juni 2020 een besluit over genomen.

De vele aanmeldingen geven aan dat er een grote betrokkenheid is bij het vormen van het gebiedsfonds en de definitieve gebiedscommissie.

Vanaf september 2020 tot mei 2021 gaat deze tijdelijke 'aanjaagcommissie' aan de slag met een voorstel.

Het voorstel gaat over:

- de samenstelling en bevoegdheden van de definitief in te richten Gebiedscommissie Investeringsagenda Ternaard;

- de spelregels voor de besteding van de € 60 mln, met als basis de Investeringsagenda Ternaard;

- invulling geven aan de vraagstukken zoals bijvoorbeeld geografische afbakening, uitgangspunten en uitvoeringsorganisatie, opgehaald tijdens de gespreksronde.

Deelnemers Gebiedscommissie in Oprichting
De volgende kandidaten zijn gevraagd om zitting te nemen in de Gebiedscommissie in Oprichting Ternaard:

Onafhankelijke Voorzitter
- Bart Bakker — Tergrêft

Foto: Bart Bakker

Direct belanghebbenden
- Jetse Ploeg — Dorpsbelang Wierum
- Jan de Graaf — Dorpsbelang Ternaard
- Ellen Tabak — Dorpsbelang Ternaard
- Sieger Talsma — LTO Noardeast-Fryslân, Ternaard

Themadeskundigen
- Robert Graveland — Directeur HZPC Metslawier - thema verzilting - Dokkum
- Emile Hendriks — Thema energietransitie - Anjum
- Jeannette Dekker — Directeur Thús Wonen - thema energietransitie verduurzaming woningen, sociaal economische vitaliteit - Dokkum
- Anke Bijlsma — Vitale Waddenkust - thema sociaal economische vitaliteit, recreatie en toerisme - Nes

Namens de drie Friese Overheden
- Douwe Hoogland — Gedeputeerde provincie Fryslân
- Otto van der Galiën — Lid DB Wetterskip Fryslan
- Engbert van Esch — Wethouder gemeente Noardeast-Fryslân (wordt na de zomer opgevolgd)

Secretaris
- Karin Wierda — Gemeente Noardeast-Fryslân, k.wierda@noardeast-fryslan.nl, tel. 06-524 516 92

Bent u benieuwd hoe het proces is verlopen om tot deze Gebiedscommissie in oprichting te komen?
Lees dan meer op de website.